

Tuần 13 – VĂN 7 (Từ 29-4/12) - HƯỚNG DẪN HỌC SINH TỰ HỌC

Tiết 49 - Tập làm văn: cách làm bài văn biểu cảm về tác phẩm văn học (SGK: 146, 147, 148)

Tiết 50 - Tiếng Việt Đệ nhị ngữ (SGK: 152, 153, 154)

Tiết 51 – Tập làm văn: Luyện nói: phát biểu cảm nghĩ về tác phẩm văn học (154, 155)

Tiết 51 – Tập làm văn: Làm thơ lục bát (SGK: 155, 156, 157)

Tập Làm Văn: Tiết 49:

CÁCH LÀM BÀI VĂN BIỂU CẢM VỀ TÁC PHẨM VĂN HỌC (SGK:146, 147, 148)

NỘI DUNG	GHI BẢNG
* Hoạt động 1 : Đọc tài liệu và thực hiện các yêu cầu ? - Học sinh đọc bài văn SGK - Bài văn phát biểu về bài ca dao nào ? Hãy đọc liền mạch bài ca dao đó ? Bố cục bài văn được sắp xếp như thế nào ? - Tác giả đã dùng phương thức biểu cảm nào trong các đoạn văn đó? - Sự sắp xếp bố cục bài văn có hợp lý chưa Các cảm xúc trình bày như thế nào ? - Em hiểu thế nào là phát biểu cảm nghĩ về tác phẩm văn học ? - Bài phát biểu cảm nghĩ văn học gồm mấy phần? Nội dung từng phần ? * Hoạt động 2 : Kiểm tra, đánh giá quá trình tự học	I/ TÌM HIỂU CÁCH LÀM BÀI VĂN BIỂU CẢM VỀ TÁC PHẨM VĂN HỌC :-Đối tượng biểu cảm: Bài ca dao “ Đêm qua đứng ở bờ ao” 1. Tìm các suy nghĩ ,cảm xúc của tác giả . - Hình minh họa : Người đội khăn , mặc áo dài , chấp tay sau lưng ... - Đây là một người quen thật , họ hàng ruột thịt đang nhớ quê hương . - Tưởng tượng có cảnh ngóng trông , có tiếng kêu nấc , tiếng gọi trời ,gọi sao ,gọi nhên . - Cảm nghĩ về con sông Ngân Hà chia cắt Ngưu Lang – Chức Nữ ... Cảm nghĩ : dù xa cách nhưng tấm lòng vẫn sắc son chung thủy . 2. Tìm bố cục - Bố cục bài văn : 4 đoạn văn PBCN - Phương thức biểu cảm : + Đoạn 1: tưởng tượng + Đoạn 2: hồi tưởng + suy ngẫm + Đoạn 3 : liên tưởng +suy ngẫm + Đoạn 4: hồi ức + suy ngẫm => Qua sự tưởng tượng suy ngẫm , hồi ức , liên tưởng thành mạch cảm xúc thơ chảy dạt dào cảm xúc tình người . III/ GHI NHỚ (SGK) III/ LUYỆN TẬP : Trình bày cách lập ý cho 1 bài phát biểu cảm nghĩ về văn học “Hồi hương ngẫu thư”

I/ MỞ BÀI:

Giới thiệu tác phẩm .

- Hạ Tri Chương, vị quan thời nhà Đường, xa quê đến 86 tuổi mới về quê . Sống được 1 năm ở

quê cũ thì chết

- Tình cảm quê hương thường có ở những người xa xứ , nhưng ở bài thơ này, tình cảm ấy đã được thể hiện khi tác giả trở lại thăm quê. Cảm xúc lạc lõng, nỗi đau thấm thía dạt dào khi tuổi tác già đã già .

II/ THÂN BÀI :

- Bài thơ ra đời trong hoàn cảnh nào ?
- Tưởng tượng : 1 ông già làm quan, sau thời gian xa cách khi trở về quê lẽ ra sẽ được mọi người tay bắt mặt mừng, hỏi han... Thế mà lại lạc lõng, xa lạ trên chính mảnh đất quê mình .(Niềm vui → nỗi buồn xót xa).
- Nguyên nhân của sự thay đổi
- + Thay đổi vóc dáng của mình
- + Bạn cũ không còn, quê hương của thế hệ mới.
- + Những vế đối (trẻ/già → sự luân chuyển thời gian thiêu huỷ giá trị cuộc đời . Giọng quê / tóc bạc) => Tình quê không đổi .
- => Thương cho những người xa xứ .
- Thông cảm cho những dằn vặt của ông , bà hoặc những người thân bên cạnh .

- Nỗi nhớ quê của bản thân (nếu có).

III/ KẾT BÀI :

- Ấn tượng của tác phẩm
- Thương cho nhà thơ và những người xa xứ .
- Về thăm quê để tìm lại những cảm xúc ngọt ngào trong tình cảm quê hương

4/ Cũng cố :

- Thế nào là phát biểu cảm nghĩ về tác phẩm văn học ?
- Bố cục .

5/ Dẫn dò :

- Học thuộc ghi nhớ
- Làm bài vào vở
- Chuẩn bị : “Điệp ngữ”

Tiếng việt: Tiết 50 :

ĐIỆP NGỮ

(SGK: 152, 153, 154)

NỘI DUNG	GHI BẢNG
* Hoạt động 1 : Đọc tài liệu và thực hiện các yêu cầu ? - HS đọc khổ đầu và khổ cuối của bài thơ Tiếng Gà trưa . - Hãy cho biết trong bài thơ này có những từ nào được lặp đi lặp lại nhiều lần ? Tác dụng ? Nghe : Muốn nhấn mạnh âm thanh tiếng gà buổi trưa tác động liên tục đến tâm hồn người lính Vì : Nhấn mạnh mục đích lý tưởng của người lính. - Qua VD trên ,em hiểu thế nào là điệp ngữ ? - Em nhận xét như thế nào về vị trí của các điệp ngữ trong khổ thơ 1 , 2 , 3 ? - Ở khổ thơ 1 giữa các điệp ngữ có cụm từ khác chen vào	<u>I/ THẾ NÀO LÀ ĐIỆP NGỮ :</u> 1. Ví dụ: VD: Cúc..... cúc tác cúc ta Nghe xao động Nghe bàn chân Nghe gọi về -> Nghe : Muốn nhấn mạnh âm thanh tiếng gà buổi trưa tác động liên tục đến tâm hồn người lính . => Điệp ngữ 2. Ghi nhớ 1 : Khi nói hoặc viết ta có thể dùng biện pháp lặp lại từ ngữ (hoặc cả 1 câu) để làm nổi bật ý, gây cảm xúc mạnh . Cách lặp

- > Điệp ngữ cách quãng
- Ở khổ thơ 2 các điệp ngữ đứng liên tiếp nhau
- Điệp ngữ nối tiếp.
- Ở khổ thơ 3 từ ngữ ở câu trước được lặp lại ở đầu câu sau
- > điệp ngữ chuyển tiếp (điệp ngữ vòng)
- Có mấy dạng điệp ngữ?
- * Lưu ý : Lỗi lặp từ
- Đọc ghi nhớ:

lại như vậy gọi là phép điệp ngữ, từ ngữ được lặp lại gọi là điệp ngữ.

II/ CÁC DẠNG ĐIỆP NGỮ

1. Ví dụ:

VD1:

Nghe xao động ...

Nghe bàn chân...

Nghe gọi về...

-> Điệp ngữ cách quãng

VD 2

Thương em, thương em, thương em biết mấy

-> Điệp ngữ nối tiếp

VD 3

Cùngcùng chẳng **thấy**

Thấynhững mây **ngàn dâu**

Ngàn dâumột màu

Lòng chàng ,ý thiếp...

-> Điệp ngữ chuyển tiếp .(Điệp ngữ

vòng)

2. Ghi nhớ 2:

Điệp ngữ có nhiều dạng: điệp ngữ cách quãng, điệp ngữ nối tiếp, điệp ngữ chuyển tiếp (điệp ngữ vòng)

III/ LUYỆN TẬP :

Bài 1 : Tìm điệp ngữ

- Một dân tộc đã gan góc, (2 L) -> nhấn mạnh ý chí kiên cường của dân tộc .

- Dân tộc đó phải được (2 L)

-> Nhấn mạnh cái quyền phải được hưởng của dân tộc .

- Trông (9 lần) -> nhấn mạnh nỗi lo nhiều bề và thương trực của người nông dân .

Bài 2 :

- Xa nhau (2 L) → Điệp ngữ cách quãng .

- Một giấc mơ (2L → Điệp ngữ nối tiếp .

Bài 4 : Viết đoạn văn : Làm tại lớp .

*** Hoạt động 2: Kiểm tra, đánh giá quá trình tự học**

4/ Củng cố

- Điệp ngữ là gì ? có các dạng nào ?

5/ Dặn dò :

- Làm bài tập 4

- Chuẩn bị “Chơi chữ”

Tập làm văn: Tiết 51:

LUYỆN NÓI: PHÁT BIỂU CẢM NGHĨ VỀ TÁC PHẨM VĂN HỌC (SGK: 154, 155)

CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY VÀ HỌC :

1. Học sinh trình bày theo phần đã chuẩn bị ở nhà .

Bài thơ “**Rằm tháng giêng**”

Bài thơ “**Cảnh khuya**”

1. Gợi ý chuẩn bị đoạn văn nói

MB :

- Giới thiệu tác phẩm .
- + Cảnh khuya là 1 bài thơ
- + Được sáng tác vào thời kỳ
- Giới thiệu ấn tượng cảm xúc của mình .
- + Đọc bài cảnh khuya, em thấy 1 bức tranh thiên nhiên hiện ra trong tâm trí em.....
- + Bài thơ thú vị

TB :

- Chuẩn bị đoạn văn nên cảm nhận chung về hình ảnh trong bài (phong cảnh, tâm hồn)
- Chuẩn bị đoạn văn nên cảm nghĩ theo từng câu thơ (liên tưởng, tưởng tượng, so sánh).

KB :

- Bài thơ cho ta thấy Bác Hồ là 1 nhà cách mạng, 1 nhà thơ.....
- Bác Hồ là con người lạc quan yêu đời .
- Bác Hồ là 1 nghệ sĩ biết yêu cái đẹp và sáng tạo cái đẹp cho đời .

3. HS tập viết từng phần dựa trên dàn ý trên.

4/ Cũng cố :

- Đọc cho học sinh nghe dàn ý của bài mẫu phát biểu cảm nghĩ “Cảnh khuya”

5/ Dẫn dò :

- Xem trước bài “ **Làm thơ lục bát**” .

Tập làm văn Tiết: 52

LÀM THƠ LỤC BÁT (SGK: 155, 156, 157)

NỘI DUNG	GHI BẢNG
* Hoạt động 1 Đọc tài liệu và thực hiện các yêu cầu - Học sinh đọc bài ca dao ./155 - Cặp câu thơ lục bát ở mỗi dòng có mấy tiếng ? vì sao gọi là lục bát ? - Mỗi cặp thơ lục bát có : - Câu 6 tiếng → câu lục - Câu 8 tiếng → câu bát.	<u>I/ LUẬT THƠ LỤC BÁT :</u> 1. Số câu , số tiếng: - Khổ thơ lục bát gồm câu 6 tiếng và câu 8 tiếng . Ví dụ : Anh đi anh nhớ quê nhà Nhớ canh rau muống nhớ cà dầm tương Nhớ ai dãi nắng dầm sương Nhớ ai tát nước bên đường hôm nao

=> Các tiếng có thanh ngang, thanh huyền kí hiệu là (B) gọi là thanh bằng, các thanh còn lại là trắc (T) vần ghi là (V)

- Em hãy kẻ lại sơ đồ và điền các kí hiệu B, T, V ứng với mỗi tiếng của bài ca dao .
- Em hãy nhận xét tương quan thanh điệu giữa tiếng thứ 6 – 8 trong câu 8 ? Em có nhận xét gì về luật thơ lục bát ?
- HS Đọc ghi nhớ/ 156

Hoạt động 2: Kiểm tra, đánh giá quá trình tự học

Hướng dẫn HS làm các bài tập SGK

2. Luật bằng trắc: **- Kí hiệu bằng trắc**

	B	B	B	T	B	BV	
T	B	B	T	T	BV	B	V
	T	B	T	T	B	BV	
T	B	T	T	B	BV	B	B

3. Vần :

4. Nhịp : 2/2/2, 4/4

II. Ghi nhớ :

- Lục bát là thể thơ độc đáo của văn học VN
- Luật thơ lục bát thể hiện tập trung ở khổ thơ lục bát gồm một câu 6 tiếng và một câu 8 tiếng theo mô hình

Tg	1	2	3	4	5	6	7	8
Câu								
	–	B	–	T	–	BV		
	–	B	–	T	–	BV	–	BV

- Tiếng 1, 3, 5, 7 không bắt buộc theo luật bằng trắc , tiếng 2 thanh bằng thì tiếng 4 thanh trắc và ngược lại .
- Tiếng 6 thanh ngang thì tiếng 8 thanh huyền và ngược lại.

II/ Luyên tập

1/ Điền nối tiếp cho thành bài và đúng luật thơ lục bát theo mô hình ca dao :

- Cô học cho giỏi **như là** mẹ mong .
- Mỗi năm mỗi lớp **đáp đền** công ơn .
- **Trong nhà vắng lặng im lìm giấc trưa .**

2/ Sửa lại thơ lục bát :

Vườn em cây quý đủ loài
Có cam, có quýt, **có xoài**, có na .
Thiếu nhi là tuổi học hành
Chúng em phấn đấu **trở thành trò ngoan**

4/ Cũng cố :

- Em hãy nhắc lại cấu trúc của thể thơ lục bát ?

5/ Dặn dò :

- Tập làm một bài thơ lục bát.
- Chuẩn bị bài : *Một thứ quà của lúa non – Cốm*